

Michael Aschermann, Ondřej Aschermann: Historie katetrizací srdce

Praha, Maxdorf, 2025, 344 stran.

Vydání první, formát 154 × 230 mm, pevná vazba, barevný výtisk.

ISBN 978-80-7345-837-9

Cena: 695 Kč.

Začátkem prosince roku 2025 byla na kongresu České asociace akutní kardiologie slavnostně pokřtěna kniha *Historie katetrizací srdce* autorů profesora Michaela Aschermann a jeho syna MUDr. Ondřeje Aschermann, vydaná v nakladatelství Maxdorf. Toto období spadá astrologicky do znamení Střelce, což je dosti symbolické, neboť podíváme-li se na typické znaky pro toto znamení, nemůžeme v nich nenalezt životní postoje obou autorů. Jde zejména o optimismus, nadšení, svobodomyšlnost, touhu po poznání a upřímnost. Kniha popisující historii oboru jsou často zatíženy přehrášlím dat a lehce moralizujícím tónem těch, kteří historii oboru popisují ze své perspektivy dojena. To však není případ této knihy, ze které vyzařuje neutuchající zápal pro obor intervenční kardiologie a čistá radost z úspěchů kolegů či žáků, mezi které mám tu čest se počítat.

Kniha je rozčleněna do několika přehledných oddílů, které popisují historii srdeční katetrizace od prvních pokusů o invazivní měření tlaku či intravenózní aplikace v období 17.–19. století přes skutečné první katetrizace provedené Claudem Bernardem v 19. století a Wernerem Forssmannem ve 20. století. Historický přehled pionýrů srdeční katetrizace, invazivního měření krevního tlaku, punkčního přístupu, rentgenového záření, kontrastních látek, balonku, stentů až k perkutánně zaváděným chlopenním bioprotézám není jen prostým výčtem dat a objevů, ale je v knize kombinován s poutavým popisem lidských osudů jednotlivých objevitelů i s jejich vědeckými, pracovními i osobními strastmi, což čtenáře rychle vtahuje do příběhu objevů, jejich doby a rovněž mu umožňuje snadněji pochopit složitost objevování nových cest a boření starých paradigmat. Tato část může rovněž sloužit jako výborná motivace pro vědce stojící na začátku své kariéry, kteří tak mohou vidět, že vše nové se rodí často obklopeno nezájmem či mnoha protivenskými a že je třeba k vědeckému zápalu rovněž připojit trpělivost a cílevědomost.

Velmi přehledně a čtivě jsou rovněž zpracovány části, nad nimiž se dnes čtenáři roztřeše ruka jen z popisu výkonů, které již našťěstí patří do kategorie historie. Jde o části popisující transbronchiální punkci levé síně či přímé perkutánní punkce srdečních oddílů. Popisy těchto výkonů však čtenáře seznamují s logikou jejich vzniku a přino-

sem pro pochopení patofyziologie srdečních vad a rozvoj jejich diagnostiky.

Velkou pozornost autoři věnují rozvoji zobrazení koronárních tepen, od prvních angiografií až po moderní zobrazovací metody a dále pak koronárním intervencím. Velmi poutavě je podán příběh první angioplastiky koronárních tepen provedené Andreasem Grüntzigem i jeho životní příběh a dopad na celý obor intervenční kardiologie. V témže duchu pokračují barvitá líčení rozvoje strukturálních intervencí od balonkové atrioseptostomie, uzávěru defektu septa síní až po dnešní strukturální intervence na srdečních chlopních. Tato část monografie je bohatá na obrazovou dokumentaci, kde se čtenář může seznámit se vzhledem nejrozumnějších chlopní a dalšího materiálu, který je k těmto výkonům používán. K intervenční kardiologii neodmyslitelně patří i intervenční arytmologie, již je věnována část popisující jak rozvoj kardiostimulátorů a defibrilátorů, tak rozvoj ablačních technik. Velmi vhodným doplněním těchto kapitol jsou medailonky československých průkopníků, kteří položili základy oboru v Československu a stali se vynikajícími učiteli další generace intervenčních kardiologů a rovněž předními autoritami doma i v zahraničí.

Monografie je zakončena komplexním představením jednotlivých kardiocenter z celé České republiky s popisem historie jejich vzniku, profesionálního zaměření i personálního obsazení a – jak je velkým přínosem publikace i v ostatních kapitolách – s rozsáhlou obrazovou dokumentací.

Souhrnně lze říci, že kniha velmi čtivě pokrývá celou historii rozvoje intervenční kardiologie včetně intervenční arytmologie a přináší celou řadu poutavých příběhů z dob rozvoje oboru, ale rovněž je zdrojem poučení o mnoha milnících intervenční kardiologie, na jejichž základech stojí tato část kardiologie dodnes. Starším kolegům připomene velkou část jejich profesionální kariéry a rovněž životní příběhy jejich učitelů, mladším pak náhled na to, s jakým nesmírným úsilím překonávali průkopníci katetrizování v Čechách i ve světě řadu překážek, abychom dnes mohli tyto výkony provádět velmi precizně a co možná nejbezpečněji. Velmi zdařilým počinem je přehled českých a moravských katetrizačních pracovišť, z nichž každé má svou unikátní histo-

rii a popis jejich personálního obsazení bude již navždy zaznamenán pro pokolení příští.

Autorům nelze než poděkovat za tuto heroickou práci, která přináší do české kardiologické literatury svěží publikaci, jež nepřináší jen přehled historických milníků, ale zejména barvitý popis lidských příběhů, které tuto historii vytvářely. Na závěr bych si dovolil osobní poznámku. Hlavní autor publikace – profesor Michael Aschermann – je zosobněním v úvodu uvedené astrologické charakteristiky a myslím, že mluvím za všechny intervenční kardiology, kteří s ním měli možnost pracovat, když řeknu, že právě jeho optimismus, nadšení, svobodomyslnost, touha po po-

znání a upřímnost jsou ozdobou jak naší kardiologie, tak nám dělá dobré jméno ve světě. Michaeli a Ondřeji, děkuji za krásný zážitek při četbě a myslím, že nejsem sám, kdo si vaši monografii vystaví na čestném místě ve své knihovně.

*Prof. MUDr. Tomáš Kovárník, Ph.D.,
II. interní klinika kardiologie a angiologie,
1. lékařská fakulta Univerzity Karlovy
a Všeobecná fakultní nemocnice v Praze,
e-mail: tomas.kovarnik@vfn.cz*